

Tegevusaruanne 2020

Eesti filmi andmebaasi toimetus jätkas 2020. a Eesti filmi elektroonilise andmebaasi (rahvusfilmograafia) loomist. Jätkus filmide kirjete koostamine ja filmiinfo kogumine kõigist kättesaadavatest algallikatest (arhiivi- ja tootjafirmade dokumendid, tegijatelt hangitud otseinfo, bibliograafiad, mälestused jm), andmete infosüsteemi sisestamine, kontrollimine ja toimetamine. Andmebaasi sisestajad ja toimetajad koostasid igale filmile põhjaliku andmekirje, sünopsise ja sisukokkuvõtte, märksõnastasid filmide sisu, koguti, digiteeriti ja sisestati fotod, filmikatkendid ja muuhuvi- ja illustreeriv materjal. Täiendati veebilehe Varamut ja algatati uusi projekte.

Tulemi kirjeldus

Seisuga 2. jaanuar 2021. a oli Eesti filmi andmebaasi infosüsteemis **19 328 filmikirjet**, aastaga lisandus 250 uut filmikirjet, sh oli 2020. a valminud filme 113. Täiskirje on 8 524 filmil, 2020. a lisandus **1 427 uut täiskirjet**, osaliselt toimetatud ja vajavad täiendamist 7 044 filmikirjet, minimaalse infoga on 2 873 kirjet.

Seisuga 2. jaanuar 2021. a on Eesti filmi andmebaasis:

1.	Mängufilme	501
2.	Dokumentaalfilme	2 534
3.	Animafilme	457
4.	Muusikafilme	258
5.	Kroonikapalasad	8 737
6.	Telemängufilme	87
7.	Tudengifilme	1 443
8.	Amatöörfilme	3 175
9.	Reklaamfilme	1 047
10.	Populaarteaduslikke filme	133
11.	Muud liigitunnused	647
12.	Teleseriaale	115

Esilinastuvate filmide kirjed on andmebaasi veebi avalehel nähtavad juba enne esilinastust, see annab filmitootjatele täiendava reklaamivõimaluse filmi linastamise eel. Veebi avalehel tutvustatakse ka tähtsamaid filmisündmusi ja filmivaramut puudutavaid uudiseid. Arendame filmistatistika rubriiki ja huvipakkuvaid kureeritud kolleksioone, teeme harivaid filmimänge.

Huviinfo, bibliograafia ja biograafiad andmebaasis

Andmebaasis on **29 785 isikulehte**, aastaga lisandus 615 isikukirjet. Infosüsteem genereerib kõikide filmiloojate ja asutuste isikulehtedele nende filmograafia, lisaks koostavad andmebaasi toimetajad filmitegijate biograafiaid ja filmiasutuste profile. Neid profile täiendatakse pidevalt uue infoga, lisatakse andmeid juba sisestatud filmide, isikute ja asutuste kohta, uut festivaliinfot ja ajakirjandusesilmunud retsensioone.

2020. a toimetati ligi 100 filmi huviinfo artiklit ja bibliograafiat. Loodi 200 uut isikubiograafiat. Koostati ja toimetati 2019.–2020. a toodetud filmide huviinfot ja bibliograafiaid. Jooksvalt täiendati bibliograafia ja festivaliinfoga isiku, filmide ja tootmisfirmade kirjeid.

Täiendati andmebaasis olevate asutustega seotud isikute (produtsendid, režissöörid) andmeid, lisati ja korrastati ka asutuste filmograafiat, festivalide ja bibliograafilist infot. Viidi vastavusse filmilehel ja isikulehel olev festivaliinfo. Jooksvalt lisati uut infot filmikirjetesse, isiku- ja tootmisfirmade lehtedele. Infot hangitakse väljaannetest Sirp, Teater. Muusika. Kino, Mürileht, KesKus, Kinoleht La Strada, Eesti Ekspress, Postimees, Eesti Päevaleht, Õhtuleht, samuti Kultuurkapitalilt, Eesti Filmi Instituudilt ja filmitootjatelt.

Märksõnastamine andmebaasis

Andmebaasi märksõnastikus on 75 990 märksõna, 2020. a lisandus neid 3546. Märksõnastikku toimetati ja normeeriti regulaarselt. Jätkasime märksõnastiku kohandamist põhikooli ja gümnaasiumiriikliku õppekavaga, mis hõlbustab õpetajatel andmebaasi ja filmide kasutamist õppetöös.

Andmebaasi sisukirjete ja märksõnastiku tõlkimine inglise keelde

Jätkus andmebaasi tõlkimine inglise keelde. Tõlgitud on **1 271 filmikirjet**. 2019.-2020. a valminud filmidele on sisestatud esmane tootjate poolt esitatud ingliskeelne info, mis on hetkel veel toimetamata. Inglisekeelsest veebist saab infot filmikollektsioonide kohta ning Varamust infot ingliskeelsete teadusartiklite kohta.

Andmebaasi visuaalsete materjalide kogu täiendamine ja digiteerimine

Esilinastuvad filmid on kajastatud andmebaasis esilehel ja FB lehel. FB lehe jälgijate arv kasvas eelmise aasta 1675lt 1953ni. Covid-pandeemiast tingituna kajastati rohkem telekraanil ja veebis toimuvat filmide näitamist ja üritusi. Filmimuseumi ja Tallinnfilmi FB lehe toimetajad on hakanud üle võtma andmebaasi FB lehe postituste formaati, milles ajalooliste filmide osas viited Eesti Filmi Andmebaasi filmi lehtedele ja huvitavatele faktidele. Ürituste ja näituste korraldajad pöörduvad EFA poole palvetega saada tuge neid huvitavate fotode ja info leidmiseks ja kasutamiseks.

Andmebaasi visuaalsete materjalide kogu täiendamine

Koos biograafiate valmimisega täiendati jooksvalt andmebaasi portreefotode kogu (eraisikutekogudest, ERR kogust ja Filmiarhiivist) Virtuaalmuseumis tehti 2019. aasta mängufilmide, dokumentaalfilmide ja animafilmide plakatite kogu. Täiendati fotogaleriid 2010ndate filmivõtete kohta, kuhu lisati huvitavat pildimaterjali 2019. a toiminud filmivõtetest. Jätkus galeriide moodustamine erakogude kataloogis, Peeter Toominga fotokogu digiteerimine ja erakogu moodustamine. Rahvuskaslaste projekti raames lisati pildimaterjal digiteeritud filmidele. Digiteeritud kroonikafilmid aastatest 1940, 1941, 1956 ja 1949 varustati pildimaterjaliga, lisati pildimaterjali Tallinnfilmi animafilmidele. Lisati pildi- ja videomaterjal kõigile 2019. ja 2020. a valminud filmide kirjetele.

Valdkondlik koostöö

Osaleme projektis „**Kultuuripärandi digiteerimine 2018-2023 tegevuskava**“. 2020. a konkureerisime 120 tunni kroonikafilmide kirjeldamise konkursis ja osutusime valituks. Andmebaasis kirjeldatavast

8 500 kroonikapalast on 5 000 toodetud aastatel 1940.-1970., digiprojekti raames kirjeldame neist 2020.-2022. a jooksul täiendavalt 3 900 kroonikapala.

Koostöös **TLÜ Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituudiga** osaleme rahvusvahelise filmiterminite andmebaasi koostamise projektis „Film Term“. Meie osaks on filmiametite kirjetekoostamine eesti ja inglise keeles. Projekt algas 2019. a, töö valmib 2021. a.

Statistikaameti soovil on Eesti Filmi Andmebaas edaspidi peamine riikliku filmistatistika koguja. Oleme selleks sõlminud Statistikaametiga koostöölepingu.

Jätkasime koostööd **TLÜ kompetentsikeskusega MEDIT** (Indrek Ibrus, Maarja Ojamaa, Maria Mang), kus filmiandmebaasi andmestikku kasutatakse mitmetes teadusprojektides uuringute tegemiseks.

Ajakirjanikud ja meediategelased kasutasid andmebaasi fotomaterjalide otsinguks ja kasutusõiguste leidmiseks Eesti Filmi Andmebaasi veebilehte ja toimetuse abi. Mahukaim päring fotode ja plakatite kasutamise kohta, mida vahendame õiguste omanikele, oli seotud Tristan Priimägi raamatu „**101 Eestifilmi**“ koostamisega.

Infotehnoloogilised arendused

Andmebaasi IT arendus on jätkuvalt aktuaalne – andmebaas on loodud 10 aastat tagasi ja paljud IT lahendused ja funktsioonid vajavad kaasajastamist ning veebilehe kujundus uuendamist. Tuleks luua andmebaasi mobiilirakendus.

Andmebaasi kasutusstatistika

Eesti filmi andmebaasi veebilehe külastajate arv on aastate jooksul pidevalt kasvanud, 2020. a kasv on olnud üle aegade suurim.

	2018	2019	2020	Kasv 2019/2020
Külastajaid	292 092	360 492	495 807	38%
Külastuskordi	424 496	525 900	741 306	41%
Uusi külastajaid	284 599	350 253	482 564	38%
Vaadatud lehekülgi	936 870	1 142 373	1 637 679	43%

Kasutajad: Eestis 86,6%, USA 4,5%, Soome 2,8%, kokku 174 riigist.

50,5% vaatas andmebaasi mobiilist, 46,7% arvutist, 2,7% tahvlist. Veelkordne kinnitus, et mobiilirakendust on kasutajate mugavust silmas pidades väga vaja.

Sotsiaalmeedia

Eesti Filmi Andmebaasi Facebook'i jälgijate arv kasvas 1675lt kasutajalt kuni 1953ni. Kajastasime uutefilmide esilinastusi, muudatusi andmebaasi esilehel, Filmiarhiivi poolt EV 100. aastapäevaks digiteeritud ja kommenteeritud kroonikafilme, fotogaleriisid uute filmide tegemisest, populariseerisime Eesti filmiga tegelevate institutsioonide tegevust ja Eesti filmiüritusi - BFM kinoülikooli SuperNova filmilinastusi, Eesti Kinoliidu Filmitaispäevi, filmifotode näitusi.

Koostööpartnerite panus 2020. aastal

Koostööpartner: **Eesti Rahvusringhääling (ERR)**

ERR tagab oma veebiserveri kaudu andmebaasile juurdepääsu ERR poolt digiteeritud telefilmidele, mis on ka andmebaasis nähtavad, koostab ja täiendab telefilmide andmeid, fotosid filmidest, filmitegijatest ja filmimise protsessist ning sisestab need andmebaasi. **Eesti**

Rahvusringhäälingu rahaline panus (omaeelarvest) oli 19 047 €.

ERR täiendas filmiandmebaasi 87 telefilmide täiskirjega. Täpsustati sisukirjeldusi ja sünopsiseid, tegeldi muusikateoste kasutamise aruandlusega (autorite otsimine, vajadusel tuvastamine), fotode ja videolõikude üleslaadimisega (ilma litsentsitasuta kasutada andmiseks), filmide digiteerimisega.

Koostööpartner: Eesti Filmi Instituut

EFI tegi andmebaasile kättesaadavaks Tallinnfilmi filmide kohta käiva informatsiooni, andis andmebaasile töötstarbeks asutuse poolt digiteeritud filmide failid, võimaldas andmebaasil kasutada või teha filmidest katkendeid nende tutvustamiseks andmebaasi veebis. EFI toetusel valminud filmide tootjad esitasid andmebaasile vajaliku info valminud filmide kohta, mida andmebaasi toimetajad kontrollisid, toimetasid ja täiendasid jooksvalt uue infoga. Andmebaas võimaldab oma filmikirjete kasutamist EFI veebileheküljel.

Koostööpartner: TLÜ Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut annab andmebaasi käsutusse digiteeritud tudengifilmid ja nendega kaasnevad filmikirjed, mille koostab BFM arhiivitöötaja. 2020. a sisestati andmebaasi 79 tudengifilmi, täiskirje tehti 55 filmile. BFM **rahaline panus** (oma eelarvest) oli 8 606 €.

Koostööpartner: Eesti Rahvusrhiiv

Rahvusrhiiv tagas MTÜ EFAle juurdepääsu filmiarhiivis olevale filmiinformatsioonile ning toetas rahvusfilmograafia loomist. Filmiarhiiv andis andmebaasi käsutusse filmifaile ja tegi filmidest DVD koopiaid sh väliseesti kolleksiooni, et andmebaasi toimetajad saaksid filme sisukirjeldamiseks ja märksõnastamiseks vaadata. Rahvusrhiiv majutab oma digitaalarhiivis tasuta MTÜ EFA virtuaalserverid www.efis.ee ja is.efis.ee (tarkvararakendus ja andmevara) ja teeb tarkvarast tavakorras varukoopiaid vastavalt 01.03.2011 sõlmitud koostöölepingule.

Eesti filmi andmebaasis saab samm-sammult kättesaadavaks seni puuduv info kaasmaalaste, väliseestlaste poolt tehtud filmide kohta. Osalesime Rahvusrhiivi Rahvuskaaslaste programmis, millekäigus lisandus andmebaasi 938 väliseesti filmi, neist 782 filmil on täiskirje. 156 filmil on osakirje, sest neid ei ole võimalik vaadata, 582 filmikirjet on tõlgitud inglise keelde, samuti on tõlgitud inglise keelde kõigi 938 filmi pealkirjad. Andmebaasi veebi avalehel on banner „Väliseesti filmipärand“, kust pääseb ligi kõikidele väliseesti filmikirjetele, mis on hetkel avalikus veebis nähtavad. Projektil on oluline kultuuriväärtus – luuakse ja tehakse kättesaadavaks väliseesti filmikolleksioon, mida saavad kasutada filmihuvilised, filmiteadlased, filmiüliõpilased ja lai avalikkus.

Andmebaasil on koostööleping rahvusrhiiviga, millega RA toetab osaliselt dokumentaal- ja kroonikafilmide huviinfo kogumist ning filmitegijate biograafiate täiendamist.

Rahvusrhiiv majutab oma digiarhiivis andmebaasi virtuaalserverid ja teeb tavakorras varukoopiaid, tagab juurdepääsu Rahvusrhiivis olevale filmiinformatsioonile, finantseerib osaliselt isikuartiklite koostamist, teeb koopiaid Filmiarhiivis olevatest filmidest sisestustöö tarvis ning koostööd seoses serverite uuendamisega. **Rahvusrhiiv rahaline panus (oma eelarvest) oli 9 965 €.**

Infovõrgustik

Andmebaasi tutvustati Eesti Filmi Andmebaasi kodulehel www.efa.ee, www.efis.ee ja filmiandmebaasi lehel Facebookis, kus on kogu jooksev info. Andmebaasi info on osaliselt

kättesaadav ka Eesti Filmi Instituudi kodulehelt (Tallinnfilmi filmid ja Eesti Filmi Instituudi ning Eesti Filmi Sihtasutuse poolt toetatud filmid). Filmitegijate CV-d on lingitud Kinoliidu kodulehele.

Andmebaasi veebi avalehele lisati jooksvalt uudiseid ja infot esilinastuvate filmide kohta ja kajastati olulisemaid filmisündmusi - EFTA, Neitsi Maali preemiad, DocPoint 2020, Kultuurkapitali preemiad, PÖFF.

Kokkuvõtteks

2020. aastaks planeeritud tööde käigus sisestati andmebaasi koostöös koostööpartneritega **1 427 filmiteose täiskirjet**. Jätkus veebiandmete tõlkimine inglise keelde, täiendati isikuartikleid, filmivaramut veebis, väliseesti filmikollektsiooni ja teleseriaalide kollektsiooni. Koostöös Statistikaametiga koostati 2018. a filmistatistika. Andmebaas on filmiinfo levitamiseks riskasutuses erinevatel meediaplatformidel. Alustati kultuuripärandi digitaliseerimisprojekti raames digiteeritud kroonikafilmi kirjeldamisega.

Kogu andmebaasi kirjade mahust on **35% täielikult valmis**, 50% on osaliselt kirjeldatud ja ootavad filmide nähtavaks saamist, et detailne kirjeldamine lõpule viia. Selleks annab häid lootusi 2020. a käivitunud kultuuripärandi digiteerimisprojekt.